

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 448/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obce Šoporňa, Šoporňa 1179, zastúpenej spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ONDRUŠEK & PARTNERS s. r. o., Advokátska kancelária, Kocel'ova 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ľubomír Ondrušek, vo veci namietaného porušenia základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 448/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obce Šoporňa o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. júna 2014 doručená sťažnosť obce Šoporňa, Šoporňa 1179 (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 448/2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako odporca v konaní vedenom pred Okresným súdom Galanta (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 183/2012, ktorého predmetom bola neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Určovací návrh podala M. V. (ďalej len „navrhovateľka“), ktorá u sťažovateľa vykonáva funkciu hlavného kontrolóra obce.

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 183/2012-110 z 12. februára 2013 určil neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru medzi navrhovateľkou a sťažovateľom z 26. apríla 2012, a súčasne určil, že pracovný pomer medzi navrhovateľkou a sťažovateľom vzniknutý na základe pracovnej zmluvy z 30. decembra 2011 naďalej trvá.

Podľa názoru okresného súdu starosta obce ako štatutárny orgán obce v pracovno-právnych vzťahoch *„nie je oprávnený s hlavným kontrolórom bez toho, aby požiadal obecné zastupiteľstvo o jeho odvolanie skončiť pracovný pomer... Obecné zastupiteľstvo je... jediným zákonom stanoveným orgánom, ktorý je oprávnený posúdiť skutočnosť, či hlavný kontrolór ako zamestnanec porušuje pracovnú disciplínu, pričom jedným z následkov takéhoto posudzovania môže byť odvolanie hlavného kontrolóra z jeho funkcie. K takémuto rozhodovaniu obecné zastupiteľstvo môže pristúpiť na základe návrhu starostu, ktorý týmto spôsobom môže realizovať disciplinárnu právomoc v oblasti pracovno-právnych vzťahov voči hlavnému kontrolórovi.“*

Sťažovateľ ako odporca podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal nesprávne skutkové závery prvostupňového súdu a nesprávne právne posúdenie veci.

Krajský súd bez nariadenia pojednávania rozsudkom č. k. 15 C 448/2013-155 z 29. januára 2014 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil, keď sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ na rozsiahlom priestore polemizuje s právnymi názormi okresného súdu vyslovenými v jeho meritórnom rozsudku a viacerými argumentmi dôvodí v prospech výlučnosti svojho práva skončiť pracovný pomer s hlavnou kontrolórkou obce.

Ďalej uvádza, že krajský súd „mal postupovať vo vyššie uvedenej veci v súlade s ust. § 214 ods. 1 písm. d) O. s. p., t. j. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem“. V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdí, že „rozhodnutie vo vyššie uvedenej veci možno bez pochybností považovať za dôležitý verejný záujem. Už aj z toho dôvodu, aby bola tejto problematike venovaná patričná pozornosť a zdôvodnenie, ak teda v zákone jednoznačne táto problematika upravená nie je a tiež z dôvodu, že sa nepochybné priamo týka väčšieho okruhu osôb, de facto všetkých obcí a miest ako zamestnávateľov hlavných kontrolórov a rovnako aj všetkých hlavných kontrolórov (aj v budúcnosti).“.

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa na verejné prerokovanie veci priznané v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo porušené konaním Krajského súdu v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn.: 24Co/448/2013.

3. Rozsudok vydaný Okresným súdom Galanta pod č. k.: 15C/183/2012-110 a rozsudok vydaný Krajského súdu v Trnave č. k.: 24Co/448/2013-155 sa podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR a podľa ust. § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie.

Sťažovateľ si uplatňuje nárok na náhradu trov konania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi platenie a náhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania.

Sťažovateľ vo svojom návrhu na rozhodnutie vo veci samej navrhol vysloviť iba porušenie svojho základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy. Odôvodneniu takto formulovaného návrhu venoval tri odseky textu sťažnosti (strany 7 – 8), pričom celý zvyšok sťažnostnej argumentácie sústredil na polemiku s právnymi závermi oboch v jeho veci konajúcich všeobecných súdov. Uvedená, čo sa týka rozsahu, ťažisková časť sťažnostných dôvodov však prirodzene nevyústila do ústavno-právnej roviny tak, žeby sťažovateľ v sťažnostnom petite označil základné právo, slobodu či iné právo podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré malo byť podľa jeho názoru nesprávnym právnym posúdením veci zo strany okresného súdu či krajského súdu porušené. Ústavný súd preto pristúpil iba k posúdeniu relevancie dôvodov svedčiacich v prospech navrhovaného vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a zvyšnú časť dôvodov sťažnosti vzhľadom na svoju viazanosť návrhom na rozhodnutie vo veci samej vyhodnotil len ako súčasť celkovej sťažnostnej argumentácie.

2. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Skúmanie, či ide o súd, proti ktorého rozhodnutiu už nie je prípustný žiaden opravný prostriedok, treba vykonať s ohľadom na konkrétny spor alebo inú právnu vec, rešpektujúc platný zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), jeho systém opravných prostriedkov a súčasne aj judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riešiacu prípustnosť opravných prostriedkov, najmä dovolania (m. m. IV. ÚS 206/08, III. ÚS 371/2011).

Podstata predloženej sťažnosti, pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, sa koncentruje do nespokojnosti sťažovateľa s nenariadením pojednávania krajským súdom pri rozhodovaní o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu. Pritom sťažovateľ poukazuje na dôvodovú

správu k § 214 ods. 1 OSP, podľa ktorej „*predmetné ustanovenie je aj v súlade s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko účastník má vždy garantované právo na verejné prejednanie veci najmenej na jednom stupni*“.

Najvyšší súd už viackrát judikoval, že odňatím možnosti konať pred súdom je nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať procesné práva priznané mu na účely zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv (napr. rozsudok najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Cdo 13/2004, uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5 Cdo 294/2008). Tomu zodpovedá aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 102/04, II. ÚS 1/08).

Bohatá judikatúra najvyššieho súdu poukazuje na neodlučiteľnú spätosť garancie možnosti konať pred súdom s nariadením pojednávania a zabezpečením účasti účastníka konania na ňom (napr. rozsudok najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 3 Cdo 16/01, rozsudok najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3 Cdo 132/01, rozsudok najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 4 Cdo 35/01 a pod.). Námiетка nenariadenia pojednávania odvolacím súdom sa tak v individuálno-právnej perspektíve základných práv sťažovateľa prejavuje ako námiетка odňatia možnosti konať pred súdom.

Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 102/04 judikoval, že ak sa sťažovateľ priamo obrátil so sťažnosťou na ústavný súd, v ktorej tvrdí také porušenie svojich procesných oprávnení, ktoré napĺňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP bez toho, aby podal dovolanie, potom nevyčerpal podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky účastníkovi dostupné a účinné prostriedkov nápravy v konaní pred všeobecnými súdmi a jeho sťažnosť treba odmietnuť pre nedostatok právomoci. Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 aj podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v konečnom dôsledku aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04). Táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného

súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označeného základného práva.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru o nedostatku svojej právomoci na prerokovanie predloženej sťažnosti. Sťažovateľ mal možnosť podať proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie s námietkou vady podľa § 237 písm. f) OSP, teda s námietkou odňatia možnosti konať pred súdom v dôsledku nenariadenia pojednávania, keďže podľa jeho názoru existovali v okolnostiach posudzovaného prípadu dôvody vyvolávajúce vznik povinnosti krajského súdu pojednávanie na prejednanie odvolania nariadiť [§ 214 ods. 1 OSP]. O jeho dovolaní by potom rozhodoval najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý je „iným súdom“ podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávneným poskytnúť ochranu aj sťažovateľovmu základnému právu zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných sťažovateľom v sťažnostnom petite (návrh na zrušenie rozsudkov oboch v jeho veci konajúcich súdov, návrh na priznanie náhrady trov konania)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014